

Newsletter nr 9

Wrzesień 2019

Polskie Towarzystwo
Psychologiczne

Zespół Redakcyjny:

Beata Krzywosz-

Rynkiewicz

Maja Filipiak

Marzanna Farnicka

Adam Tarnowski

Dariusz Parzelski

Tomasz Orzechowski

Michał Kaluga

kontakt@newsletter

ptp.pl

DWUMIESIĘCZNIK

Drogie Koleżanki i Koledzy,

Oddajemy w Wasze ręce dziewiąty numer Newslettera PTP. Jest on nieco krótszy, gdyż w sezonie wakacyjnym aktywność naszego środowiska nie obfitowała w nadmiar zdarzeń. Niemniej jednak, znajdziecie Państwo w aktualnym numerze bieżące informacje z prac Zarządu, ważne wiadomości o regulacjach związanych z wykonywaniem naszego zawodu i inspiracje zawarte w publikacjach naukowych. Zapraszamy do lektury!

PTP

INICJATYWY
I INFORMACJE

- [Walne Zgromadzenie Członków PTP](#) — Biuro Zarządu PTP
- [Prace nad Kodeksem Etyki](#) — Małgorzata Stec
- [Dalsze prace nad wnioskami do ZSK](#) — Maja Filipiak
- [Walne Zgromadzenie EFPA](#) — Beata Krzywosz-Rynkiewicz
- [Stanowisko PTP dotyczące standardów zawodowych psychologa i psychoterapeuty w kontekście zaleceń Rzecznika Praw Pacjenta dotyczących usług zdrowotnych wobec osób ze stresem bojowym](#) — Prezydium ZG PTP
- [Stanowisko PTP w sprawie nowelizacji rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie badań psychologicznych osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, kierowców oraz osób wykonujących pracę na stanowisku kierowcy](#) — Prezydium ZG PTP

Praktyka

NOWE ROZWIĄZANIA
I REGULACJE

- [Pierwsza grupa superwizorów EuroPsy](#) — Beata Krzywosz-Rynkiewicz
- [Uczelnie kształcące psychologów zgodnie ze standardami EuroPsy](#) — Adam Tarnowski

Doskonalenie

KONFERENCJE I WYDARZENIA

- [Konferencje Psychologiczne](#)

Czasopisma PTP

- [Przegląd Psychologiczny 2/2019](#)

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Delegatów zostało na ubiegłorocznym Walnym Zgromadzeniu ustalone na dzień 30 listopada 2019 roku. Prezydium Zarządu wnioskuje o przesunięcie go na wrzesień 2020 roku.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Delegatów jest ważnym przedsięwzięciem dla członków Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz dla całego środowiska.

Ze względu na zauważoną potrzebę pogłębionej dyskusji oraz trudności organizacyjne Prezydium ZG PTP podjęło decyzję o rekomendowaniu zmiany terminu Zgromadzenia i przeprowadzeniu go w czasie 37 Kongresu PTP planowanego na wrzesień 2020r. w Warszawie.

Połączenie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z czterodniowym 37 Kongresem PTP, w którym zapewne część delegatów, także będzie brała udział, będzie szansą na zmniejszenie kosztów organizacyjnych i uniknięcie obciążenia budżetu PTP.

Prezydium ZG PTP proponuje również rozszerzenie zakresu obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia o dodatkowe sprawy takie jak na przykład zmiany w statucie, poza dyskusją o szczegółowych kodeksach etyki psychologa. Kwestia terminu i spraw organizacyjnych aktualnie jest poddana pod dyskusję i głosowanie wśród członków Zarządu oraz delegatów na Zjazd.

Prace nad II częścią Kodeksu Etycznego Psychologa PTP w obszarze diagnozy, naukowych badań psychologicznych oraz edukacji trwają. Poniżej przedstawiamy sprawozdanie dotyczące szczegółowych uregulowań, które prowadzą zespoły specjalistyczne: diagnozy, badań naukowych i edukacji.

Zespół ds. kodeksu w obszarze diagnozy rozpoczął prace w maju 2019 r. Do końca czerwca 2019 r. ukonstytuował się jego obecny skład, zaś same prace zintensyfikowały się po przerwie wakacyjnej. Założeniem Zespołu ds. kodeksu w obszarze diagnozy jest to, że kodeks dostarczać ma wskazówek jak psycholog powinien postępować w sytuacjach niejednoznacznych etycznie, jednocześnie z poszanowaniem praw odbiorcy działań (art. 13 i art. 19) oraz świadomością wspomaganie pracy Sądu Koleżeńskiego PTP podczas rozpatrywania skarg na postępowanie zawodowe psychologów (art. 41). Prace przebiegają zgodnie z ramowym planem działania zespołu:

1. Indywidualna praca członków Zespołu i przesyłanie własnych propozycji regulacji etycznych dotyczących diagnozy w oparciu o propozycje przedstawione przez Zespół Ogólnopolskiej Sekcji Diagnozy Psychologicznej PTP. Punktami wyznaczającymi granice są: I część KEP PTP uchwalona przez Walne Zgromadzenie Delegatów w 2018 r. oraz Standardy diagnozy psychologicznej w różnych obszarach praktyki opracowane przez Ogólnopolską Sekcję Diagnozy Psychologicznej PTP.
2. Redakcja propozycji dot. II części KEP w obszarze diagnozy i praca zespołowa online.
3. Ostateczna reakcja tekstu i przygotowanie projektu do konsultacji w środowisku.
4. Na przełomie września/października 2019 r. planowane jest przesłanie przygotowanego materiału do koordynatorów ZG PTP.

CZŁONKOWIE ZESPOŁU (w porządku alfabetycznym) : 1. dr Bogusława Bober-Płonka – specjalista psychologii klinicznej - neuropsycholog praktyk, pracownik naukowo-dydaktyczny. 2. Maja Filipiak – diagnoza w procesie pomagania dorosłym, dzieciom i młodzieży; praca dydaktyczna. 3. Joanna Juszcyk – specjalista psycholog w OZSS. 4. prof. dr hab. Władysław Jacek Paluchowski – doświadczenie w diagnozowaniu i orzecznictwie; nauczyciel i badacz akademicki. 5. Beata Pępkowska – psycholog kliniczny, psycholog wojskowy; badania kierowców i pozwolenia na broń. 6. Natalia Protoklitow-Lach – specjalista psycholog w OZSS. 7. dr Anna Słysz - diagnoza osób dorosłych w ramach psychoterapii; nauczyciel i badacz akademicki. 8. prof. dr hab. Adam Tarnowski - doświadczenie w orzecznictwie dla wojska, medycynie pracy, psychologii transportu,

orzekania dot. posiadania broni; biegły ds. psychologii lotniczej i badania katastrof lotniczych; nauczyciel i badacz akademicki. 9. Ewa Wach – biegły sądowy w IES. 10. Beata Wójtowicz – diagnoza i orzecznictwo dzieci i młodzieży; biegły sądowy.

Zespół ds. Kodeksu w obszarze naukowych badań psychologicznych pod kierunkiem prof. Jerzego Brzezińskiego także po wakacjach intensywnie podjął prace nad propozycjami uszczegółowienia Kodeksu Etycznego PTP w ramach II części. Poza koordynującym pracę 1. prof. Jerzym Brzezińskim w skład zespołu wchodzi: 2. dr Marta Bakker - badaczka, pracownik naukowy z wielkim doświadczeniem w zakresie procedur badawczych zdobytych na uczelniach w kraju i za granicą, 3. dr Alicja Niedźwiecka - pracownik naukowy z dużym doświadczeniem badawczym oraz 4. dr Katarzyna Sikora - psychoterapeutka, pracownik naukowy oraz członkini Zespołu ds. Nowelizacji Kodeksu Etycznego Psychologa PTP. Wszyscy członkowie doskonale orientują się w świecie badań psychologicznych, zaś ich wiedza i doświadczenie, a w szczególności olbrzymi wkład merytoryczny prof. Brzezińskiego - eksperta w zakresie metodologii badań psychologicznych - przekłada się na fakt istnienia już niemalże gotowej propozycji II cz. KEP w obszarze badań. Obecne dyskusje w zespole dotyczą kwestii popularyzacji wiedzy psychologicznej, przekazywania wiedzy naukowej, znaczenia solidarności zawodowej w kontekście pracy w zespole badawczym, czy procedur związanych z opiniowaniem przez komisje etyczne na uczelniach składanych projektów badawczych w obszarze psychologii.

Zespół ds. kodeksu w obszarze edukacji pracuje obecnie w składzie: 1. dr Hanna Elżanowska - specjalistka w zakresie pomocy rodzinie, pracownik naukowy oraz psycholog praktyk, 2. dr Piotr Toczyski - doświadczony psycholog ale też pracownik naukowy oraz 3. Radosław Utnik - doświadczony psycholog, seksuolog oraz nauczyciel. Zespół analizuje obecnie I część kodeksu pod kątem zapotrzebowania na dodatkowe zapisy dotyczące obszaru edukacji. Pod lupą członków zespołu są także rozmaite studia przypadków oraz kwestie sporne związane nie tylko z etyką zawodu psychologa, ale też uwarunkowaniami prawnymi.

W ostatnich miesiącach do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji zostały wpisane kolejne wnioski przygotowywane od zeszłego roku w PTP. Poza wnioskami PTP do ZSK napływają także wnioski opracowywane przez inne podmioty. Poniżej przekazujemy informacje o wybranych z nich.

Kwalifikacje z obszaru psychoterapii. Wnioski skierowane do Ministerstwa Zdrowia.

Jak informowaliśmy w numerze 7 Newslettera Polskie Towarzystwo Psychologiczne w marcu tego roku zakończyło prace na projektem wniosku opisującego kwalifikację rynkową p.t. Prowadzenie psychoterapii i dnia 13 marca 2019 wniosek po został skierowany do Ministerstwa Zdrowia. Wciąż oczekujemy na ogłoszenie konsultacji społecznych tego wniosku, a także niemal równoległe zgłoszonych wniosków, przez Uniwersytet SWPS, dotyczących kwalifikacji z zakresu Prowadzenia psychoterapii poznawczo - behawioralnej osób dorosłych, oraz Prowadzenia psychoterapii poznawczo - behawioralnej dzieci i młodzieży. Zgodnie z przepisami ostateczne decyzje Ministerstwa Zdrowia w sprawie włączenia tych wniosków do ZRK powinny zapaść do listopada tego roku. Tymczasem w maju do ZSK zostały także złożone dwa kolejne wnioski Uniwersytetu SWPS opisujące kwalifikacje rynkowe pt. Prowadzenie terapii dla młodzieży i osób dorosłych doświadczających konsekwencji traum złożonych oraz Prowadzenie terapii indywidualnej z młodzieżą i osobami dorosłymi po jednorazowym doświadczeniu traumatycznym. Najpóźniejszy termin wpisania tych kwalifikacji do systemu, zgodnie z przepisami to styczeń 2020 roku. Tymczasem latem do Ministerstwa Zdrowia zostały skierowane dwa kolejne wnioski, tym razem dotyczące superwizji. Pierwszy wniosek – kwalifikacja pt. Prowadzenie superwizji psychoterapii opracowany został przez Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt, drugi wniosek pt. Prowadzenie superwizji w psychoterapii został opracowany przez Sekcję Psychoterapii naszego Towarzystwa przy wsparciu Instytutu Badań Edukacyjnych. Wnioski powinny zostać rozpatrzone przez Ministerstwo Zdrowia do marca 2020 (pierwszy z wymienionych) oraz kwietnia 2020 (drugi z wymienionych).

Kwalifikacje z obszaru diagnozy. Wnioski skierowane do Ministerstwa Edukacji narodowej.

W maju tego roku Uniwersytet SWPS zgłosił do ZSK wniosek o opis kwalifikacji rynkowej pt. Diagnoza potencjału uczniów i prowadzenie rozmów z wykorzystaniem metod coachingowych. Decyzje dotyczącą włączenia tej kwalifikacji do ZRK MEN powinien podjąć do stycznia 2020. Tymczasem w ramach prac Ogólnopolskiej Sekcji Diagnozy PTP został przygotowany, zapowiadany wcześniej wniosek o włączenie do ZRK kwalifi-

kacji rynkowej pt. Diagnozowanie psychologicznych uwarunkowań potrzeb edukacyjnych młodzieży. Decyzje dotycząca włączenia tej kwalifikacji do ZRK MEN powinien podjąć do kwietnia 2020. W ostatnich dniach do ZSK trafił także drugi, komplementarny wobec powyższego wniosek o opis kwalifikacji pt. Diagnozowanie psychologicznych uwarunkowań potrzeb edukacyjnych dzieci. Decyzje dotycząca włączenia tej kwalifikacji do ZRK MEN powinien podjąć do maja 2020.

PTP

INICJATYWY
I INFORMACJE

Walne Zgromadzenie EFPA

Beata Krzywosz-Rynkiewicz

Podczas 16 Europejskiego Kongresu Psychologicznego, odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Europejskiej Federacji Stowarzyszeń Psychologicznych (EFPA), w którym uczestniczyli reprezentanci PTP. Podczas zgromadzenia zapadły ważne decyzje dla pracy organizacji w tym zmiana władz.

EFPA jest federacją zrzeszającą europejskich psychologów. Polskie Towarzystwo Psychologiczne jest członkiem założycielem tej organizacji. Członkostwo daje nam możliwość uczestnictwa w działaniach, które pomagają w promowaniu wiedzy psychologicznej a przede wszystkim dbałości o jakość dostarczanych usług. EFPA pomaga wyznaczać standardy etyczne zawodu poprzez ustanowienie tzw. Metakodeksu Etyki Psychologa, organizuje cykliczne międzynarodowe kongresy naukowe, które gromadzą po kilka tysięcy uczestników. Jest także inicjatorem działań stojących na straży profesjonalizacji naszego zawodu, czego przykładem jest system EuroPsy. Członkowie PTP uczestnicząc w działaniach EFPA, mogą korzystać z wielu zniżek finansowych (np. niższa o prawie 100 EUR opłata kongresowa, niższa opłata za procedowanie przyznawania certyfikatu EuroPsy etc.) O korzyściach z przynależności do EFPA, pisał kolega Adam Tarnowski w Newsletterze nr 3 z sierpnia 2019 roku.

W tym roku Walne Zgromadzenie Członków EFPA odbyło się tuż po 16 Europejskim Kongresie Psychologicznym, w Moskwie w dniach 5-7 lipca 2019 roku. Polskę reprezentowali wybrani przez Walne Zgromadzenie Delegaci prof. dr hab. Andrzej Sękowski i dr hab. Beata Krzywosz-Rynkiewicz, prof. UWM. W wyniku dyskusji, debat, polemik i głosowań zapadły ważne ustalenia, które w skrócie przekazuję Państwu poniżej:

1. Bułgaria została pełnoprawnym członkiem EFPA od grudnia 2017 roku
2. Przyjęto w poczet członków nadzwyczajnych EFPA Albanie i Azerbejdżan
3. W EFPA funkcjonują zespoły robocze, które przede wszystkim koncentrują się na przekazywaniu najnowszej wiedzy ale także wspieranie regulacji prawnych dotyczących specyfiki danego obszaru praktyki lub działań psychologicznych. Są to następujące zespoły:
 - A) Scientific Affairs, Educational Affairs, Ethics, Promotion and Prevention, Assessment, Human Rights and Psychology, Cultural and Ethnic Diversity, Professional Development
 - B) Istnieją również Komitety związane z subdyscyplinami psychologicznymi: Psychology and Health, Psychology in Education, Geropsychology, Traffic Psychology, Crisis, Disaster and Trauma Psychology, Community Psychology, Clinical NeuroPsychology,, Work & Organisation
 - C) Rozpoczął także działanie nowy zespół: e-Health.

Z działalnością tych zespołów można zapoznać się na stronie: <http://www.efpa.eu/working-groups>

4. EFPA wraz z Hogrefe wydaje prestiżowe czasopismo European Psychologist Journal, które systematycznie rośnie w rankingach cytowalności: Impact Factor = 2.167 (5-letni Impact Factor: 4.704). <https://eu.hogrefe.com/products/journals/european-psychologist/>
5. Podsumowano finanse poprzedniego Europejskiego Kongresu Psychologicznego w Amsterdamie (2017). 5% opłaty konferencyjnej wpłynęło do EFPA
6. Podsumowano wstępnie obecny Europejski Kongres Psychologiczny (ECP) w Moskwie (2019): uczestniczyło w nim prawie 2500 osób w tym 79% spoza Federacji Rosyjskiej (z 89 krajów). Odbyło się 56 sympozjów i paneli dyskusyjnych. Dyskutowane zagadnienia można prześledzić na: <https://ecp2019.ru/programme/>
7. Kolejny ECP odbędzie się w Słowenii w 2021 roku <https://www.slovenia-convention.com/european-congress-psychology-2021-held-ljubljana/>
8. Do organizacji kongresu w 2023 roku zgłosiły się Serbia (Belgrad) i Wielka Brytania (Brighton). W wyniku głosowania organizację przyznano Wielkiej Brytanii
9. Wybrano także nowe władze EFPA:
 - Prezydent: Christoph Steinebach liczbą 47 głosów
 - Sekretarz: Ole Tunold liczbą 71 głosów
 - Skarbnik: Nicola liczbą 87 głosów
 - Członkowie Zarządu:
 - Koen Lowet liczbą 71 głosów
 - Anna Leybina liczbą 66 głosów
 - Eleni Karayianni liczbą 59 głosów

PTP

INICJATYWY
I INFORMACJE

Stanowisko PTP dotyczące standardów zawodowych psychologa i psychoterapeuty w kontekście zaleceń Rzecznika Praw Pacjenta dotyczących usług zdrowotnych wobec osób ze stresem bojowym.

Prezydium ZG PTP

Stanowisko opracowano w wyniku zapytania Kliniki Psychiatrii, Stresu Bojowego Psychotraumatologii CSK MON i dotyczy w szczególności obecności osób trzecich podczas procesu terapeutycznego: <http://www.ptp.org.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=790>

W odpowiedzi na pismo dotyczące pokontrolnych zaleceń Rzecznika Praw Pacjenta trzeba wyraźnie podkreślić, iż są one całkowicie sprzeczne z zasadami prowadzenia oddziaływań psychologicznych, w tym psychoterapii. Szczególny niepokój może budzić fakt, iż oczekuje się od profesjonalistów postępowania sprzecznego z podstawowymi zasadami etyki oraz standardami merytorycznymi.

Relacja między osobą poszkodowaną w warunkach stresu bojowego i psychoterapeutą wymaga zaufania pacjenta do psychoterapeuty. Zaufanie to buduje się z zachowaniem pełnych zasad tajemnicy zawodowej. Zawód psychologa jest zawodem zaufania publicznego, a jednym z podstawowych warunków zaufania jest poufność relacji w czasie procesu psychoterapeutycznego czy diagnostycznego. Żadna osoba postronna, nawet najbliższa pacjenta, nie może więc uczestniczyć w tej specyficznej relacji z profesjonalistą. Ponadto zasady etyczne pracy psychologa nie przewidują możliwości zwolnienia go z tajemnicy zawodowej przez pacjenta.

Tajemnica zawodowa psychologa ma status przepisu prawnego i jest obwarowana zapisem ustawowym (art. 14 ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów Dz. U. 2001, 73,763). Podobnie obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej w pracy z osobami jest także zagwarantowany w art. 50 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U.2018,1878).

Powstaje pytanie, jaki byłby cel uczestniczenia osoby bliskiej w psychoterapii pacjenta? Czy osoba ta miałaby udzielać „wsparcia” w sytuacji, gdy psychoterapeuta zawsze działa na rzecz pacjenta. Można także wyobrazić sobie sytuację, w której relacje z różnymi osobami z otoczenia pacjenta są konfliktowe i dodatkowo wzmacniają obciążenie stresem. Uczestniczenie osoby bliskiej w sesji terapeutycznej czy w procesie diagnostycznym jest możliwe tylko wtedy, gdy obie osoby w tej terapii uczestniczą.

Całkowicie niezgodne z zasadami uprawiania psychoterapii, jej skuteczności i troski o dobro pacjenta, jest zalecanie przez Rzecznika Praw Pacjenta możliwości decydowania przez psychoterapeutę lub psychologa czy osoba bliska pacjenta może uczestniczyć w działaniach podejmowanych wobec niego.

Prezydium ZG PTP wyraża stanowczy sprzeciw wobec zaleceń naruszających zasadę dobra pacjenta, jego poczucia bezpieczeństwa, a w konsekwencji skuteczności oddziaływań psychologicznych. Osoby zranione, przeżywające niezwykle trudne doświadczenia wymagają szczególnie delikatnego traktowania w trakcie udzielania im pomocy psychologicznej i zapewnienia im całkowitej poufności.

Z wyrazami szacunku

Dr Krystyna Teresa Panas
Przewodnicząca
Polskiego Towarzystwa Psychologicznego

PTP

INICJATYWY
I INFORMACJE

Stanowisko PTP w sprawie nowelizacji rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie badań psychologicznych osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, kierowców oraz osób wykonujących pracę na stanowisku kierowcy.

Prezydium ZG PTP

Polskie Towarzystwo Psychologiczne z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę szybkiej nowelizacji Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie badań psychologicznych osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, kierowców oraz osób wykonujących pracę na stanowisku kierowcy: <http://www.ptp.org.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=788>

Szanowny Panie Ministrze,

Nowelizacja ta uzupełniając lukę prawną pozwoli pracownikom psychologicznym na wydawanie formalnie poprawnych dokumentacji prowadzonych badań. Wskazujemy jedynie na najważniejsze uwagi, usuwające w naszej opinii nieuchronną niezgodność treści proponowanego orzeczenia ze stanem faktycznym.

Zaproponowane w orzeczeniu sformułowanie „Brak przeciwwskazań psychologicznych” jest zadecydowanie nieadekwatne w stosunku do tych kandydatów do szkoły ponadpodstawowej, którzy nie ukończyli 21 lat wymaganych prawem do ubiegania się o prawo jazdy kategorii C i C+E. Osoby te znajdują się w wieku dynamicznego rozwoju, toteż nie jest możliwe przewidzenie kryteriów z wyprzedzeniem nierzadko przekraczającym 5 lat. W świetle merytorycznych zasad prowadzenia diagnozy psychologicznej kierujących pojazdami i obowiązujących przepisów, badanie obejmuje ocenę m.in. dojrzałości społecznej i emocjonalnej. Przykładowe orzeczenie „Na podstawie wyników badania psychologicznego (*a zatem również oceny dojrzałości emocjonalnej i społecznej,*) stwierdzam brak przeciwwskazań do prowadzenia pojazdów kat. C i C+E”, w większości przypadków u nastolatków będzie stwierdzeniem nieprawdy. Oznacza ono bowiem, że *wszystkie* wymienione wyżej cechy powinny być co najmniej na poziomie osoby 21 letniej, co biorąc pod uwagę procesy rozwojowe jest niemożliwe do stwierdzenia u kandydatów lub uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Badanie psychologiczne nastolatka, kandydata do szkoły pozwala wskazać cechy, które z dużym prawdopodobieństwem utrudnią bezpieczne prowadzenie pojazdów

(opóźnienie intelektualne, poważne zaburzenia uwagi), bądź stanowić będą czynnik ryzyka (zaburzenia zachowania). Można w ten sposób uniknąć sytuacji niepotrzebnego szkolenia w zawodzie, do którego badany nie posiada predyspozycji.

Zdajemy sobie sprawę, że wzór orzeczenia musi nawiązywać do sformułowania art. 82.1. *Ustawy o kierujących pojazdami* - celem badania psychologicznego jest ustalenie istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych. Proponujemy więc następujący zapis w załączniku 3a Rozporządzenia: „*stwierdzam istnienie/brak przeciwwskazań do kierowania pojazdami w zakresie niezbędnym do realizacji kształcenia w szkole lub na kursie zawodowym, dla których podstawa programowa przewiduje przygotowanie do uzyskania umiejętności kierowania pojazdem silnikowym w zakresie prawa jazdy kategorii C lub C+E*”.

Szanowny Panie Ministrze,

Proponowana i konieczna nowelizacja *Rozporządzenia* wymusi potrzebę doszkolenia psychologów posiadających uprawnienia do badania kierujących pojazdami oraz uzupełnienia przez nich wykorzystywanych w diagnostyce narzędzi psychologicznych. Prosimy więc o rozważenie podwyższenia w projekcie nowelizacji aktualnie obowiązującej stawki za badanie psychologiczne z 150 zł. na 200 zł. zgodnie z art. 90 ust. 1 pkt. 7a *ustawy o kierujących pojazdami* (tj. Dz. U. 2019 poz. 341).

Przekazując powyższe uwagi uprzejmie proszę Pana Ministra o włączenie Towarzystwa do ewentualnych dalszych prac nad nowelizacją *Rozporządzenia*.

Z wyrazami szacunku

Dr Krystyna Teresa Panas

Przewodnicząca

Polskiego Towarzystwa Psychologicznego

Praktyka

NOWE ROZWIĄZANIA
I REGULACJE

Pierwsza grupa superwizorów EuroPsy

Beata Krzywosz-Rynkiewicz

Absolwenci psychologii mogą już rozpoczynać roczne staże pod superwizją według standardów EuroPsy.

EuroPsy
European Certificate in Psychology

W 2018 roku Europejska Federacja Stowarzyszeń Psychologicznych (EFPA) przyznała Polsce uprawnienia do nadawania certyfikatu EuroPsy. Umożliwiło to polskim psychologom potwierdzanie wykształcenia i praktyki na europejskim poziomie.

Przez ponad rok z możliwości uzyskania certyfikatu korzystać mogli jedynie doświadczeni praktycy, którzy mają minimum 3 lata doświadczeń zawodowych. Od października 2019 certyfikat będzie dostępny dla świeżo upieczonych absolwentów uczelni, których program nauczania jest zgodny z systemem europejskim EuroPsy. Absolwenci będą zobowiązani do odbycia rocznego stażu pod opieką doświadczonego superwizora.

21 września 2019 roku certyfikowana została pierwsza grupa superwizorów. Ich nazwiska i kontakty dostępne są na stronie www.europsy.pl Wszyscy zainteresowani odbyciem stażu pod opieką superwizora proszeni są o kontakt z nimi.

Praktyka

NOWE ROZWIĄZANIA
I REGULACJE

Uczelnie kształcące psychologów zgodnie ze standardami EuroPsy

Adam Tarnowski

Od wakacji nowe uczelnie posiadają certyfikat zgodności programów nauczania ze standardami EuroPsy.

EuroPsy
European Certificate in Psychology

Wydłuża się lista uczelni, które potwierdziły zgodność programów nauczania z systemem EuroPsy. Obecnie certyfikat zgodności posiadają:

- Gdański Uniwersytet Medyczny
- SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny Katowice
- SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny Sopot
- SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny Warszawa
- Uniwersytet Gdański
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- Uniwersytet Stefana Kardynała Wyszyńskiego
- Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

Kolejne uczelnie nadesłały swoje aplikacje, które będą rozpatrzone w październiku 2019 roku.

XVI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej, Poznań, 20-22 września 2019
Konferencja odbędzie się w Poznaniu na terenie Wydziału Nauk Społecznych UAM. Organizatorami tegorocznej edycji są Instytut Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Wydział Zamiejscowy w Poznaniu Uniwersytetu SWPS: <http://zjazdpsps.amu.edu.pl/>

XV Konferencję Trzech Sekcji "Zależność, miłość, separacja", Warszawa, 18-20 października 2019r.

Pragnienie, spełnienie, odejście. Zawiązanie, rozwinięcie, zakończenie. Te wątki pojawiają się w życiu każdego człowieka, a jako psychoterapeuci mamy z nimi do czynienia we wszystkich obszarach naszej pracy. Dlatego chcemy im poświęcić naszą konferencję. Czy poprzez zależność, miłość i separację można pokazać esencję ludzkiego doświadczenia? Jak prawo, normy społeczne i kultura regulują związki? Jak się przywiązujemy? Czym jest miłość? Czy separacja jest konieczna? Eros i Thanatos, miłość i utrata, namiętność i destrukcja to oś historii ludzkości, przyjrzymy się ich roli w dzisiejszym świecie, sprawdzimy również, co mówi nam o tych zjawiskach współczesna nauka. Spojrzymy też na te zjawiska z nowej perspektywy – coraz powszechniejszej wiedzy o możliwości nieodległej w czasie globalnej katastrofy związanej z postępującą zmianą klimatu. Podejmiemy rozważania nad miłością, jej różnorodnością, uwikłaniem w nienawiść i agresję oraz nad jej nieuchronną utratą i próbami ocalenia. Porozmawiamy w tym kontekście nie tylko o psychoterapii indywidualnej, ale również o terapii par i rodzin, psychoterapii grupowej, pracy z młodzieżą. Zastanowimy się, jak różne podejścia psychoterapeutyczne widzą dylemat „bliskość a odrębność”.

Link: <http://2019.trojkonferencja.com>

I Międzynarodowa Konferencja Naukowo - Szkoleniowa Metod Pomocy Psychologicznej, Warszawa, 7-8 Listopada 2019r.

Promocja zdrowia psychicznego jest jedną z form pomocy psychologicznej wymieniających obok poradnictwa psychologicznego, interwencji kryzysowej czy psychoterapii. Coraz częściej jest rekomendowana jako ważna forma przeciwdziałania występowaniu zaburzeniom psychicznym oraz niezbędny sposób wzmacniania zdrowia psychicznego. Celem pierwszej konferencji, zaplanowanej na 2019 rok, jest prezentacja sposobów promocji zdrowia psychicznego w różnych kontekstach, m.in.:

- w środowisku szkolnym i akademickim - wobec dzieci, młodzieży i studentów;
- w środowisku pracy;
- wobec osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego i ich rodzin;
- wobec pacjentów chorujących przewlekłe somatycznie;
- wobec grup zagrożonych wykluczeniem m.in. mniejszości seksualnych, migrantów, seniorów.

Link: <https://konferencje.aps.edu.pl/promocjazdrowia/>

II Ogólnopolska Kognitywistyczna Konferencja Naukowa Cerebrum Cognita, Lublin, 15 listopada 2019

Celem Wydarzenia jest wymiana wiedzy i doświadczeń z zakresu nauk kognitywnych, neurobiologii, neuropsychologii, sztucznej inteligencji, logiki i filozofii umysłu, prezentacja wyników badań oraz integracja środowiska naukowego i promocja wiedzy. Rozwój tej dziedziny nauki budzi wiele pytań wśród społeczeństwa, ale również skłania do pochylenia się nad problematyką, prowadzenia badań teoretycznych i empirycznych. Do udziału w Konferencji zapraszamy studentów, doktorantów, pracowników naukowych oraz pasjonatów tematyki, którzy chcą zaprezentować własne wyniki badań uzyskane w ramach prac dyplomowych, doktorskich i przeglądowych. Podczas wydarzenia będziemy poruszać się wokół zagadnień z obszaru neuronauk, psychologii poznawczej, filozofii umysłu i języka, neuropsychologii oraz sztucznej inteligencji.

Link: <http://www.cerebrumcognita.pl>

KONFERENCJA NAUKOWA „PRZYGODY UMYŚLU”, Warszawa 21-22 Listopada 2019r.

We współczesnym świecie żyjemy rozdarci między wiarą w moc przedmiotów a poczuciem sprawczości, jakie daje nam kontakt z dotykowym ekranem. Wiele doświadczeń i eksperymentów, którym w przeszłości towarzyszył fizyczny kontakt z teleskopem, probówką czy pochylnią, poznajemy dziś za pomocą tekstu, obrazków bądź rzeczywistości wirtualnej. Na uczenie się przeznaczamy coraz więcej czasu, jednak w coraz mniejszej mierze chcemy go poświęcać na zmagania z materialnością świata. Jak wykorzystać potencjał nauki i technologii z korzyścią dla społeczeństwa? Podczas konferencji Przygody umysłu skupimy się na sprawach związanych z mocą i niemocą przedmiotów, takich jak pomoce naukowe i nowe technologie, w kontekście uczenia się.

Link: <https://www.swps.pl/nauka-i-badania/konferencje/19461-przygody-umyslu-2019-11-21-22>

II Ogólnopolska Konferencja Naukowa PSYCHOLOGII TRANSPORTU DROGOWEGO pt. „Diagnostyka, edukacja i bezpieczeństwo – w obliczu współczesnych wyzwań i zagrożeń”. 22-23 listopada 2019 r.

Celem konferencji jest integracja praktyki działalności psychologów transportu z naukowym wymiarem tego ważnego, także społecznie, obszaru. Problematyka bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz istotność edukacji społeczeństwa na temat zachowań na drodze wydaje się nader istotne w świetle współczesnych wydarzeń. Z roku na rok obserwujemy zatrważające liczby wypadków drogowych, w dużym stopniu determinowanych niewłaściwym zachowaniem kierujących – nadmierną prędkością, prowadzeniem pojazdu mechanicznego pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych, brawurą, agresywnością czy deficytami w zakresie procesów poznawczych lub sprawności psychomotorycznej. Na tym tle zasadne wydaje się podjęcie interdyscyplinarnej dyskusji na temat poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, skutecznych programów edukacyjnych, ale także jakości obecnej diagnostyki psychologicznej osób kierujących pojazdem mechanicznym. Mając na względzie powyższe w ramach konferencji przewidziane są wykłady plenarne, sympozja i sesje naukowe, ale także interdyscyplinarna debata oraz spotkanie praktyków psychologii transportu dotyczące współczesnych zmian legislacyjnych w obrębie diagnostyki psychologicznej.

Link: www.konferencja.psychologiatransportu.ug.edu.pl

XXII Kongres Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego, Lublin, 29-30 listopada 2019

Konferencja jest dedykowana osobom ze środowiska akademickiego oraz praktykom.

Zapraszamy w szczególności psychologów, neuropsychologów, neurologopedów, lekarzy, ale także wszystkich innych specjalistów, których praca skoncentrowana jest na szeroko rozumianym wsparciu osób z dysfunkcjami OUN. Zapraszamy do rozważań i dyskusji w kilku obszarach tematycznych:

- Neuropsychologia w różnych obszarach medycyny
- Neurotechnologie w diagnostyce i rehabilitacji osób z dysfunkcjami mózgu
- Problemy diagnostyki i rehabilitacji pacjentów z uszkodzeniami OUN
- Zaburzenia neurorozwojowe

Link: <https://www.umcs.pl/pl/konferencje,10227,neuropsychologia-w-medycynie-medycyna-w-neuropsychologii,76821.chtm#page-1>

III Ogólnopolska Społeczna Konferencja Naukowa Analiza polskiego społeczeństwa, Lublin, 29 listopada 2019 r.

Zamysłem Konferencji jest zwrócenie uwagi na wieloaspektowe uwarunkowania procesów społecznych oraz identyfikacja czynników kreujących zarówno szanse rozwojowe jak i źródła zagrożeń. Celem Konferencji jest próba uchwycenia i opisanie zmian, napięć i dylematów dotyczących współczesnego społeczeństwa. Dynamiczny rozwój społeczeństwa powoduje wzajemne przenikanie się wielu dziedzin nauki. Zjawiska globalne wpływają na lokalne życie społeczne i relacje międzyludzkie. Wzrasta świadomość narastających powiązań i zależności, nasilając potrzebę znalezienia sposobów ich zrozumienia, przewidywania i kontrolowania.

Wydarzenie jest także doskonałą okazją do podjęcia dyskusji nad zmianami społecznymi, jakie obserwujemy we współczesnym świecie, zwróceniem uwagi na aktualne problemy społeczne oraz umożliwieniem naukowcom interdyscyplinarnej, naukowej dyskusji. Do udziału w wydarzeniu zapraszamy przedstawicieli kierunków społecznych i humanistycznych oraz osób zainteresowanych poruszaną podczas wydarzenia tematyką.

W drugim numerze Przeglądu Psychologicznego z 2019 roku znajdziecie Państwo pięć artykułów naukowych. Publikujemy informacje o zawartości merytorycznej i zapraszamy do zamawiania numeru: http://www.kul.pl/rok-2018,art_78589.html

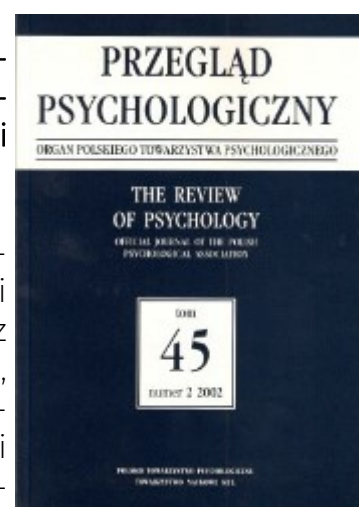
1. Jagoda Świcińska, Anna Tęšiorowska, Paula Tofil, Daniel Wajda, Dorota Mącik Związek mechanizmów obronnych z wczesnymi nieadaptacyjnymi schematami poznawczymi i cechami zaburzonej osobowości

Cel: Celem badań było sprawdzenie czy występują związki między mechanizmami obronnymi a wczesnymi nieadaptacyjnymi schematami w ujęciu Younga i cechami zaburzeń osobowości z osi II DSM-IV. Założono, że niedojrzałe mechanizmy obronne, które jednostka stosuje w sposób powtarzalny w reakcji na negatywne bodźce z otoczenia, powinny korelować z wczesnymi nieadaptacyjnymi schematami, które są dezadaptacyjnymi, nabytymi w dzieciństwie negatywnymi przekonaniami na temat własnej osoby, co mogłoby prowadzić do wykształcenia się podstaw dla rozwoju zaburzeń osobowości.

Metoda: 134 zdrowe osób (bez zaburzeń psychicznych i chorób somatycznych) w wieku od 18 do 77 lat wypełniły trzy kwestionariusze: Kwestionariusz Schematów Younga w wersji skróconej (YSQ-S3), badający 18 wczesnych nieadaptacyjnych schematów, Kwestionariusz Stylów Obronnych (DSQ-40), badający 20 mechanizmów obronnych i Kwestionariusz Osobowości, będący częścią Ustrukturalizowanego Wywiadu Klinicznego do Badania Zaburzeń Osobowości z Osi II DSM-IV (SCID-II), badający cechy 12 zaburzeń osobowości.

Wyniki: Uzyskano istotne statystycznie korelacje między wczesnymi nieadaptacyjnymi schematami poznawczymi a mechanizmami neurotycznymi i niedojrzałymi oraz pozytywne korelacje między cechami zaburzeń osobowości z osi II z DSM-IV a mechanizmami neurotycznymi i niedojrzałymi, co jest zgodne z teorią. Wyniki analizy regresji wskazują na większy udział w wyjaśnianiu występowania określonych stylów obronnych przez wczesne nieadaptacyjne schematy niż przez cechy zaburzeń osobowości. Najbardziej znaczące w wyjaśnianiu rodzaju stosowanych mechanizmów obronnych są osobowość z pogranicza oraz schemat Roszczenia.

Wnioski: Badanie pozytywnie weryfikuje hipotezy dotyczące związków stylów obron-

nych z patologicznymi cechami osobowości oraz z wczesnymi nieadaptacyjnymi schematami poznawczymi i jest podstawą do dalszej ich weryfikacji w populacji klinicznej.

2. Andrzej Sękowski, Sylwia Gwiazdowska Postrzeganie własnej rodziny przez uczniów z wysokimi osiągnięciami szkolnymi

Celem przeprowadzonych badań było odpowiedzenie na pytanie jakie relacje i postawy rodziców będą sprzyjały wysokim osiągnięciom szkolnym uczniów. Przebadano uczniów w pierwszej klasie liceum, za kryterium osiągnięć obrano średnią ocen ze wszystkich przedmiotów z ostatniego półrocza. Wykorzystano metody badające relacje w rodzinie, relacje z matką i ojcem oddzielnie oraz ich postawy rodzicielskie. Młodzież oceniała relacje i postawy z własnej perspektywy. Wyniki wskazują, że uczniowie z wysokimi osiągnięciami pozytywniej postrzegają postawy i relacje z rodzicami niż grupa porównawcza. Kluczowe okazały się takie cechy jak niski poziom niekonsekwencji i wymagania oraz wysoki poziom autonomii. Badani z wysoką średnią ocen pozytywniej postrzegają swoją rodzinę niż grupa porównawcza.

3. Ewelina Okoniewska Osobowościowe czynniki decyzji o udziale rekrutacji na stanowisko wymagające niższych kwalifikacji niż posiadane

Artykuł dotyczy decyzji o udziale w rekrutacji na stanowisko wymagające niższych kwalifikacji niż posiadane. Wśród korelatów uwzględnionych w projekcie znalazły się czynniki rekrutacyjne takie jak: rodzinne, finansowe, zdrowotne i losowe oraz czynniki osobowościowe. Badania przeprowadzone na próbie 329 osób i odbyły się w 7 województwach w Polsce: lubelskim, podkarpackim, mazowieckim, świętokrzyskim, łódzkim, wielkopolskim i opolskim. W czasie każdego z badań prowadzona była rekrutacja na stanowisko kasjer- sprzedawca. Badania prowadzone były w grupach 12-19 osobowych. Badania prowadzone były za pomocą autorskiej Skali Decyzji Rekrutacyjnej SDR oraz Kwestionariusza osobowości IPIP-BMF-20. Rezultaty przeprowadzonych badań wskazały na profil kandydata podejmującego decyzję o udziale w rekrutacji poniżej swoich kwalifikacji. Analizy statystyczne umożliwiły wskazanie iż decydent posiada małe nasilenie cech osobowościowych takich jak ekstrawersja, napięcie emocjonalne i ugodowość. Analizy wskazały na istotność czynnika rodzinnego oraz czynnika finansowego. Ponadto zauważono, że podejmowanie owych działań związane jest dodatkowo z opinią innych o przyszłym pracodawcy oraz dostępności informacji o ofercie pracy.

4. Mirosław Nowosielski, Rafał Bartczuk Walidacja psychometryczna Skali Dekonwersji Młodzieży

Istnieje mocne empiryczne wsparcie dla faktu zachodzenia przemian duchowych i religijnych w okresie adolescencji. W niniejszym artykule zaproponowano zastosowanie do badania tego zjawiska podejścia opracowanego przez H. Streiba i jego współpracowników, opartego na analizie dekonwersji, oraz sprawdzoną psychometrycznie metodę pomiaru natężenia procesów dekonwersyjnych. Badanie 366 polskich adolescentów (15-20 lat) miało na celu walidację krzyżową oraz rewizję Skali Dekonwersji Młodzieży (SDM). Wyniki wykazały pięcioczynnikową strukturę skali (Odchodzenie od wiary, Odchodzenie od wspólnoty religijnej, Doświadczenie pustki transcendentalnej, Krytycyzm moralny oraz Zachowania dekonwersyjne). Rzetelność oraz wstępna ocena trafności teoretycznej skali okazały się satysfakcjonujące.

5. Krzysztof Nowakowski Cechy psychopatyczne w ocenie ryzyka przemocy i predykcji agresywnych zachowań przestępczych

Dane z badań nad osobowością psychopatyczną potwierdzają funkcjonujący od wielu lat w psychopatologii pogląd o związku pomiędzy nasileniem cech psychopatii, a prawdopodobieństwem wystąpienia u jednostki zachowań agresywnych i antyspołecznych. Psychopatia uznawana jest za czynnik ryzyka przemocy oraz odgrywa znaczącą rolę w predykcji przestępczości agresywnej. Cechy psychopatyczne jako pozycja diagnostyczna występują w narzędziach do oceny ryzyka przemocy z nurtu SPJ zarówno u dorosłych, jak i nieletnich sprawców. Celem artykułu jest ukazanie perspektyw jakie daje wykorzystanie konstruktów psychopatii w procesie szacowania zagrożenia przemocą kryminalną. Znaczenie i użyteczność diagnostyczną psychopatii w ocenie ryzyka przemocy, a także przewidywane kierunki rozwoju badań w tym obszarze omówiono na tle doniesień badawczych dotyczących instrumentalnego/reaktywnego typu psychopatycznej agresji, impulsywności w etiologii agresywnych przestępstw wśród sprawców z cechami psychopatii oraz z uwzględnieniem najpopularniejszych koncepcji zaburzenia tj. skali PCL-R, PPI i modelu triarchicznego.

Sprawozdanie: Eugenia Mandal, Tomasz Jakubowski i Magdalena Sitko-Dominik

II Ogólnopolska Konferencja Psychologii Kobiecości i Męskości oraz Bliskich Związków Interpersonalnych: „Kobiety – Mężczyźni – Bliskie relacje: Wczoraj i dziś”, Uniwersytet Śląski w Katowicach, 18-19 października 2018r.

Recenzja: Ryszard Stachowski

Jarosław Matysiak, „Stefan Błachowski (1889 – 1962)”. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2017, ss. 363.